

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II, пов.
Конто пост. шк. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 1—2 год. передпол.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в кошу 4.20 зл.
ЗА ГРАНИЦЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 зл., Німеччині 7.50
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. з. Рес-
публіці 120 кр. Болгарії 7.50
зл., Австрії 7.50 зл., Заміна
адреси 1 зол.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
Одного примірника
17 сот.

Допомога селу.

Польща опинилась у безвихідно-му господарському становищі. Найшла вона в ситуації, з якої ледве чи можна знайти вихід. При тих грізних симптомах, які віщують непевне і лихе майбутнє, польська преса і польське громадянство намагаються заспокоїти себе і потішити надіями на добрий сьогорічний урожай, який все порятує, який все направить.

Але кожному своє. Ми не спинались би над цими рожевими надіями польських кол, коли би не малось враження, що ці пани на честь нового доброго урожаю до певної міри вплинули на наше громадянство. Бо фактом є, що інтерес до села, до голодного селу у нашого громадянства ослаб. Приплив жертв на допомогу голодному селу за останні тижні ослаб. Коли не ослаблення припливу пожертв являється не випадковим згасанням, то воно свідчить про дуже погано про ступінь зрілості нашого громадянства, про ступінь його орієнтації в певних потребах сучасного моменту.

Отже доводиться вертатись знов до старих тем і підкреслювати факти, які всім — здавалось би — мусіли би бути відомі і з яких всі повинні би зробити відповідні висновки.

Ратушкова акція в справі допомоги селу не повинна ослабнути. Навпаки, темп її мусить зрости і збільшитись. Не вважаючи на те, що урожай озимини (ярина скрізь є значно гіршою) в деяких околицях є відносно добрий, всетаки становище села продовжує лишатись катастрофічним. Правда, може з ближніх місяців не буде у нас тих жахливих фактів, які мали місце донедавна, і які тепер ще є сумною дійсністю в горах, де живуть є планійші. — Може втихне голодовий тиф, може населення перестане жити корінням, мерзлото бульбю і ягодами не маючи ніякої вищої поживи.

Але, чи може це задовольнити, заспокоїти нас? Чи може це задовольнити тих, що орієнтуються в нашій національній ситуації і розуміють значіння для нашої національної майбутності економічно сильного селянства?

Фактом є передовсім, що від років нечувано повинь захопила понад 25 наших повітів і принесла з собою колосальні шкоди і знищення. Фактом є, що деякі околиці опинились в гіршому становищі, ніж були вони торік; тоді переживали вони перший голодний рік; тепер перед ними, економічно знищеними і ослабленими, стоїть перспектива другого голодного року. Фактом є, що на значній частині території

якщо за який місяць буде відчуватись брак кормів для худоби (бо сина позбавила повінь) і в осені почнеться масова розпродаж за безцінної худоби, яку з великим трудом і бідною вдачею перетримали через минулий голодний рік. Так само є сумним фактом, що в деяких околицях буде бракувати насіння для озимих засівів, які почнуться через два — три тижні.

Такою грізною представляється ситуація там, де населення постраждало від повіні, — а зачеплені нею, як знаємо, колосальні простори. Але не треба думати, що значно ліпшою вона є там, де ми маємо ніби-то добрий урожай. Наслідки голодного року тої страшної катастрофи, яку ми щойно пережили, не можна направити відразу. За минулий рік ціле наше село задовжилося і залуталося у ливарській сити понад усяку міру і границі. Фактом є, що при повній відсутності кредиту на селах випадки позичок на весні по 1 проц. денно з повернення грошей в осені були щоденним звичайним явищем. І як виплутатись з цих ливарських ситей, з цієї задовоженості нашого селянинові, коли перед ним крім цього стоїть обов'язок виплати важких податків, а ціни збіжжя на протязі місяця спали у два рази! З гарного сьогорічного урожаю може хтось і скористає, але в кожному разі не наш селянин.

Завдання допомоги селу, яке було і лишиться голодне, продовжує стояти перед нами на денному порядку.

Жертвенність громадянства не має права і не повинна ослабнути. У першу ж чергу треба допомогти тим, що потерпіли від повіні.

староства переводять збіжки пожертв для тих, що потерпіли від повіні в королівстві. У Львові і повітах організувались польські комітети для збирання пожертв для пошкоджених від повіні а відносно повсідьку відозву з апелом до польського патріотизму — підписав воєвода Гарапів. Чи ті, що ще не зложили пожертв на руни Українського Комітету допомоги Голодному Селу чекають на те, щоб вложити свої дажки польським організаціям? Чи наше громадянство хоче, щоб український селянин, який не знайде допомоги у своїх, ішов прохати порятунку у чужих. Щоб він зовсім зневірився в бажання нашого громадянства допомогти селу?

Катастрофа в селі не минулась. Темпо ратушкової акції не повинно слабнути. Жертви на допомогу селу мусять йти. Громадянство повинно виконати свій обов'язок перед селом, головною основою і підпорою нації.

Г. С.

Закарпатська Україна.

Приготування до виборів: в Чехії і на Закарпатті. — Афера в папському нунціє. — „Висока політика“ Конст. Грабаря. — Нова „звізда“ — Авр. Штафан. — Жиди і Мадяри зняряддям чехівцям. — Урок на сливи.

Ужгород 6. серпня.

Вся Чехословаччина приготується до парламентарних виборів, які по всій ймовірності відбудуться ще цієї осені. Приготується до них і Закарпатська Україна. Вже в самих цих приготуваннях бачимо велику різницю між історичними чеськими кроями і політично відсталого Закарпатською Україною. Там, себто в чеських краях поодинокі політичні партії підводять підсумки своєї дотеперішньої праці, популяризують свої програмні гасла і використовуючи похибки своїх політичних противників, рекламують перед виборцями себе, як одиниціх спасителів нації. Між іншим, недавня афера з папським нунцієм з нагоди свята Гуса буде виборчим козиром для кількох партій. Покищо гарцюють на цьому конику дві сильні партії: католицька людова партія з мін. Шрамеком на чолі і її суперниця, партія чеських соціалістів з Кльофачом на чолі. На Словаччині іде на цьому конику дуже бистро провідник Словаків-націоналістів о. Глінка. Тому, що він йде до виборів під дуже популярним гаслом: „Словакія для Словаків! Геть з Чехами!“ — завдає його партія чсл. владі не мало клопоту. Обі ці клерикальні партії о. Шрамека і о. Глінки мають вигляд на велику побіду при виборах. Не менше зацікавлені в виклику ривалізації між комуністами та соц. демократами. З огляду на високу політичну дозрілість чеського робітництва вислід цієї боротьби буде мати міжнародне значіння.

Зовсім іншу картину передбачають

чих приготувань представляє Закарпатська Україна.

Передовсім до безмежної кількості політичних партій прибувають щораз то нові. Рівночасно з цим йде процес політичної „періорієнтації“ поодиноких політиків, себто політична спекуляція. Тут бувають такі випадки, що один і той же політичний „провідник“ — (тут існують взагалі лише „провідники“, бо звичайних членів здебільша жадна партія не має) — міняє протягом тижня тричі свої політичні „переконавання“ і переходить з одної партії до другої. З останніх виборів відомі і такі спекулянти, які дісталися на виборчі листи кількох партій рівночасно і вибрали програму тієї партії, на якій дісталися зверху (інсп. Егреський із Солотини). Це називається на Закарпатті „високою політикою“. В останній часі пустився на таку „високу політику“ дир. Підкарпатського банку Конст. Грабар, який був членом управи хліборобської партії, а оце тепер з тієї партії виступив. Приступити очевидно до тієї, яка буде зверху, а покищо є він вічним кандидатом на губернатора.

Новою „звіздою“ на політичному овиді Закарпаття є Августин Штафан, який в 1918 р. був губернатором утвореної Мадярами „Руської Країни“, відтак виїжджував до Польщі, де пробував творити „руський“ легіон проти Чехословаччини. Побачивши, що те підприємство безвидає Чехам і не мінуло чверть року, як ці самі Чехи видають його на нового мейстера Закарп. Упавщини. Така еволюція

відбувається тут дуже просто. Незавно схиляв він педика віце на Мадярошині, там осулав нову партію, яку назвав: автономна земледільська і громадянська партія „Особожденіє“, якої кличом мало бути: мир і праця!

Поприцювавши так в мирі... один день, переїздив сейчас на другий день „фузію“ своєї „сильної“ партії із аграрною партією, на якій опирається влада на Закарпатті. Чеські часописи рекламують його рівночасно як найздібнішого „руського“ політика, який має перевести консолідацію між „Русинами“.

Однак рівночасно влада робить все можливе, щоб до консолідації не допустити по думці принципу: divide et impera! Це їм конче потрібне до послідовного переведення чехівцям Закарп. України. Обсадивши всі уряди Чехами взялися тепер до чехівцям шкіл. В цьому помагають їм Жиди (як наші „малопольські“), а навіть Мадяри. Найкраще поставленою середньою школою на Закарпатті була дотепер торговельна академія в Ужгороді. Щоби зробити тут місце для чеської торг. академії, переносять шкільні влади ту школу до Мукачева, а в Ужгороді відкривають чеську. Щоби це оправдати замовили собі депутатів жидівських і мадярських купців, які нібито бажали чеської школи, бо моваля, руська школа нікої практичної користі їм не дає. Ніхто з місцевих Українців проти цього досі не заперечував, а „тавардо-руський“ губернатор дотичну постанову охотно підписав. (Без його згоди це не може статися, бо в шкільних справах його влада найвища). Таким чином годі віднести щось потішного про Закарп. Україну, хіба про гарний урожай садовини, а особливо сливок. Давно вже не були сади на Закарпатті так завалені сливами, як цього року. За одну корону можна купити цілий кошик сливок. Взагалі, врожай був дуже добрий, лиш дощі підчас життя трохи нашкодили. Жива тут вже давно покінчена бо вони починаються на 2—3 тижні скорше, ніж у Галичині. За те винна доз того року не зародила. З весною вигляди були гарні, але пізніші дощі пошкодили її. На базарі вже продають свій виноград по 8—9 кч. за кильо. Все таки для Галичини дуже корисна конюнктура для закупки садовини і на це звертаємо увагу наших кооперативістів.

Зпоза океану.

Американське „Об'єднання“ про красі справи.

На місячній засіданні Управи „Об'єднання“ з 2. липня прийнято з подякою до відома вилугу першої рати жертв Українського Народного Союзу, в сумі 1000 доларів, призначених на рамісничі бурси в краю. В справі об'єднання національних сил в краю Управи американського „Об'єднання“ з адоволенням вітає заходи в тім напрямі, сподіючись, що від цього наступить оживлення і серед американської еміграції та її жертвенність на урякі цілі. В спосіб помічати

голодному селу, Управа „Об'єднання“ порішила розвинути енергійну агітацію за жертвами на цю ціль. У відповідь на пропозицію Союзу Кредитового, щоб „Об'єднання“ зайнялося навізанням господарських зносин між краєм і Америкою, Управа „Об'єднання“ рішила, що це виходило б поза межі діяльності „Об'єднання“. Відносно пропозиції „Сільськогосподарського і ЛНВ“ про допомогу для господарського журналу „Український Економіст“ і для ЛНВ, Управа

„Об'єднання“ передала цю справу і. Січовій окрузі в Філадельфії, яка вже зайнялася цією справою. Далі Управа „Об'єднання“ займалася долею військової еміграції на Чехословацький, висловивши погляд, що всі емігранти повинні дістати можливість повороту до краю, а вкінці рішила всіма силами допомогти будові Українського Народного Дому в Холмі. Збіркою жертв на цю ціль зайнялося вже Товариство Січ ім. Б. Хмельницького в Нью-Йорку.

становили, тому, що багато послів виїхало. Фашистська преса силкується змалювати протест Орлянда як індивідуальний інцидент, дарма, що його вплив, раніше чи пізніше, може захитати престижем першньої влади.

Доля і недоля нашого театру.

4. Як стоїть справа.

Обмежені обставини життя — обмежені засоби та цілі. Хто хоче ставити справу нашого театру реально, цей мусить заздалегідь зрізати імпровізацій на тему майбутніх можливостей і вибирати між двома чи трьома формами театрального підприємства, які могли б сповнити деяку культурну місію в сучасний мент. Коли рахуємо на інтелігентну публіку то 4 репертуар, і театральна дружина, і метода постановок, мусять мати на увазі еволюцію смаку наших суспільних верхів, об'єднаних подвигами війни, чужинних впливів і кінематографічного мистецтва.

Неправдою є бачити наш інтелігент відчуває сильну потребу театру. Правдою є хіба те, що він уміє відчувати щонебудь і якнебудь „театрально“. Театр не має у нас успіху з тих самих причин, що книжка. Читачі багато дечого навчилися з чужих книжок, в наші автори не доросли до рівня сучасної доби. Нових драматичних творів не має ніяких; побутово-патрістичний репертуар знаємо на пам'ять. Лишається чужинна література. Та нелегка це справа готуватися чужинною літературою людям, які спеціально нею не цікавляться. Коли ще обстановка не творить своєрідної атмосфери, яка держить глядача у настроях психологічної напруги — чужинна песа не полишає, на загал, більшого враження як шкільний переклад Горацивської поезії.

Малий театр, який міг би постійно приваблювати невеличку громаду нашої інтелігенції мусів би бути виключно драматичною студією (драми та комедії) гуртка людей, для яких власна праця мала би чар роблених експериментів. Хто бачив московський театр „Летучую мышь“,

„Кривоє зеркало“ чи „Синією птицею“, цей прозуме в якій мрії при мінімальній технічній апаратурі, але завдяки згідній співпраці всіх елементів театрального мистецтва, можна добити максимальні сценічні ефекти.

Коли в цьому напрямку наші зусилля, ще передчасні, тоді обмежимося до виключно народно-побутового театру, призначеного для наших шарів нашого народу. Але не домагаймося від наших акторів геніальності, яка дозволяє їм відтворювати по черзі Омельку з „Мартина Ворулі“ і Ізбенівського героя! Те, що відносно вишкочковому талантові, не можна прикладати як загальне правило до всіх.

Добріший драматичний театр чи побутовий, як відомо, можуть рахувати лише на короткий побут у Львові. Але коли вони уявляють собі свою мандрівну діяльність на провінції при допомозі декораций та обстановки, а може й костюмів, позичених у даній місцевості, не везучи зі собою всього готового апарату, тоді краще їм піти слідами циркової буди, яка привозить зі собою весь готовий світ чудес для розіквашеної юрби.

Зрештою не було би ніякого дива, як би навіть поважніший театральний справі кінчилися у нас ніччю невдачею. Те, що в театрі має найбільшу оборонну силу проти кіна: краса живого слова — є в нас ніччю настільки занедбане та недоцінюване, що наш театр мусів би зробити ще одно, чи не найбільше зусилля, щоб здобути собі упривілеєне місце. А боротьба за такий вплив можлива лише завдяки визначним одиницям. Від питання хто? повинна починатися кожна дискусія над справою можливості ведення театру. Які компетенції людей — такі сподівані наслідки діла.

Коли сухі цифри театрального білянсу кажуть, що театральне підприємство має в наших нинішніх обставинах дуже сумнівні перспективи, то не треба забувати про одно: що всі форми наскрізь культурної, а тим більше мистецької праці не можуть оплатити ніякі прожиткові тух, які їм служать. Не в силі в нас нині жити зі своєї праці ні письменник, ні малюв, ні різьбар, не в силі і актор. Ті, що

Протест проти фашистської влади.

Резиґнація б. прем'єра Орлянда з посольського мандату.

Боротьба опозиційних італійських партій з урядом входить у нову стадію. Почин до неї дав один з сеніорів сучасного парламентарного лібералізму — Орлянда. Він склав свій посольський мандат, безпосередньо по громадських виборах у родинній місті Палермо, де фашисти покористувалися усіма засобами насильства, щоб перевести своїх кандидатів. У листі до президента палати каже Орлянда так: „Останні громадські вибори в Палермо переконали мене — не тільки своїми безпосередніми подіями, але головню своїми дальшими наслідками — остаточно, що в нинішній публічній житті Італії нема вже місця для людини з моїм минулим і моїм світоглядом“. Орлянда каже, що нині розвіялась його омана, немов то він може бути корисним своєму народові у своїй теперішній ролі.

Опозиційна преса зустріла цей енергійний протест прихильно, з похвалою, що й інші провідники опозиції в парламенті можуть піти за його прикладом. Всі опозиційні часописи, що хотіли у зв'язку з цією подією висловитись ширше, сконфісковано, а фашистські органи або не згадують або дають коментарі до протесту Орлянда, бачимо він погодився зі своєю поразкою і прийшов до висновку про безнадійність дальшої боротьби з фашизмом.

Слід пригадати, що Віктор Емануель Орлянда, який має намір покинути межі Італії і переселитись до Парижа, є бувшим прем'єром і

на протязі 25 літ був одним з найчільніших дипломатів ліберального напрямку. Поруч його імені наводять звичайно тільки два інші: старенького Джолітті та Саландри. Рішення Орлянда є ще одним новим кроком у розясненні питання: чи опозиція проти фашизму має одолатись пасивним спротивом і покинути парламент, як це зробила по вбивстві Матеотті, чи боротись на парламентарній арені — промовами та заявами. Такі факти як недавній напад фашистів на відомого письменника Амандолю переконали Орлянда, що змагання однієї третини опозиції з фашистами, які явно користуються засобами насильства — недоцільне.

Покищо невідомо які дальші практичні наслідки матиме демонстрація Орлянда. Кажуть, що в першу чергу мають скласти свої

Найбільший вибір блаватних товарів на осінній та зимовий 167 сезон поручає фірма 2-100

АНТІН УВЕРА
Львів, вул. Галицька 10.

Філія в Тернополі, вул. Міхкевича,
філія в Стані, площа Писульського.

мандати і два інші ліберальні посли, що кандидували з ним, у Палермо. Опозиційний блок у парламенті займе ще становище до цієї події. Вакаційний час не дозволяє на хутке засування цього

кого, то я вже сам собі викуплю... Смукла хотів виправдатися, що він не Гулка, та товариш, що з його інтерпелянтом ішов, узяв його за руку і каже:

— Шкода твого слова, плюнь на його, Гулка звисний з того, що позиченого не віддає...

Вони пішли не поглянувши навіть на Смуклу. Він бачив, що його двійник не добру має славу між товаришами, і йому ніяково стало, що людину таку на його схожу прозвали свинею...

З цього часу він під ветеринарію зовсім не ходив. Та така сама біда стрінула його деінде.

Іде раз, нічого не пробуючи, зі своїм товаришем Галицькою вулицею, аж тут влітає на його мовж якийсь молодик, хапає за груди і кричить:

— Ти шахраю один, чи віддаси вже раз мій чорний сюртук, що перед півроком позичив! Чи я маю просто тебе на поліцію повести?

Наскок був такий несподіваний, що Смукла з товаришем дуже збентежилися.

— Це свинство так з товаришем поступати, кричав далі воріг...

Смукла вдарив його сильно по руці, біля них стали гуртуватись прохожі.

— За кого ви мене, чоловіче берете? — питає.

— За кого, за шахрая злодія, ти славний Гулко, цигане!

На те товариш Смукли розсміявся в голос:

— Добродію, заки кого заатакує, придиждься йому, щоб відтак не було прикрої колізії. — Приди-

ється добре, що це не якийсь ваш Гулка...

Молодик став придивлятися: — Дуже вибачайте, та що я цьому винен, що ви такі похожі на цього батяра. Він вклонився і відійшов поспішно.

— Чи тобі такі несподіванки часто трапляються? — питає Смукли товариш.

— Знаєш, товаришу, що мені прийдеться далі зі Львова втікати через цього диявольського Гулку. Засядно мене люде нападують за різні його погані вчинки.

Він оповів йому все, не минаючи навіть цього обиду на замарстинівській вулиці.

— Бачу, що твоя подібність до Гулки має теж свої ясні і то дуже ясні сторони, не втікай зі Львова, а може тобі із цієї причини якраз щось путнього і гарного трапиться.

Так воно й було, бо ось що йому раз трапилось і то вчораз.

Зайшов він раз на Зарваницю. Це таке місце, де можна всього дешево купити. Ідучи сюди треба цупко позапинати усі гудзики, та ще і на кишені пильно дивитись. Не дурно це місце Зарваницею звється...

Його увагу звернуло на себе те, що якийсь Жид показував на його пальцем. Ім знову Гулка привидівся, але щоби воно аж до такого прийшло, він не сподівався.

Зараз приступав до Смукли якийсь халатний Жид у циліндрі на голові, так як ходять львівські Жиди з „чорної біржі“, та ще з другим панком і каже:

— Це він! на мою відповідаль-

ність беріть його, я йду з вами теж...

Панок приступає до Смукли і бере його безцеремонно під руку:

— Пан Гулка — правда? І дивиться йому в вічі так люблячо, начеб він був дівчиною, а він парубком і робив йому „предложеніє“.

— Ви помиляєтесь, добродію, бо я не Гулка... — каже.

— Він! крикнув халатник і хопив його за другу руку.

— Я вас, пане арештую, — каже цей панок і показує злід коміра свого пальта вірлика.

Смукла бачить, що має діло з цивільним поліцейським агентом.

— Чого від мене хочете?

— Не знаєш, — кричить Жид — а сфальшований вексель? хто підписав на йому професора Штріка? Хто вав на його від мене 500 золотих? Добре, що мені раз повелось тебе зловити.

Коло них зробилося збіговисько. Жидки стали відгрозуватись і верещати.

— А ганеф Гулки гот ман ферлапет! віват!

Щастя, що Смукла був під охороною поліції, а то були би його Жиди злічували. Агент прикликав візника і поїхали серед жидівського вереску на поліцію. Вереск його аж оглушував, і Смукли зараз ясно стало, від чого ерихонські мурі погіршали...

(Продовження буде)

Андрій Чайковський.

4)

Гулка і Смукла.

Гумореска.

II.

Час йшов невпинно, і Смукла став забувати що смішну пригоду. Але ярау він довго не ходив на Високий Замок, боячись стрінутися з цим добродієм, якого назвиська не вспів довідатися.

Приходило йому ярау на думку йти чи коли на Замарстинівську вулицю, та відтак розгадався, міркуючи, що може Гулка на вернувся і вже жонатий, а тоді пошився би в дурні, а може ще що кращого йому би досталось.

Так само не довелося йому ніколи стрінути свого другого „я“, і став на Гулку забувати.

Аж раз йде він попри ветеринарну академію, та йно поглянув на вивіску зараз і Гулку нагадав. А може би так тепер підждати і побачити його живого?

Він станув собі перед входом в академії і дивиться на тих, що саме виходили.

Не бачить ні одного похожего на себе. Аж тут приступає до його якийсь молодий чоловік і вітає ось якими словами:

— Слухай Гулка, ти справді свиня, трічі свиня! Кільки разів я перекладав до тебе і письма посилав, щоби ти віддав мені позичені книжки, а тобі ані в голову. Ти давно їх десь заставив на Зарваниці, або продав, та бодай скажи, у

не мають „побічників“, або навіть „головних“ доходів засуджені на арешт. Наша суспільність не в силі ще дати заробітку людям відомих артистичних професій.

З огляду на це все винятковий випадок, коли артистична ситуація: театр одержує би лише тоді, коли він виконує би свої функції правильно. Актор мусів би, так само як наш письменник, щонайменше половину свого часу та енергії витрачати на працю для хліба нашого, а свою справжню професію виконувати у хвилини дозвілля, як аматор. Тоді також публіка пішла би „десь колісиком“ до театру і на не можна би рахувати певніше, ніж коли вона мусів би систематично заповнювати салю.

Не кажіть, що професійна актори, які мусів би перейти до категорії аматорів личували би лише своє вивчення, як аматори, що вступають професійних акторів. Акторська професія в наших обставинах, коли актор мусить поневолі грати невпинно всяку роллю, не маючи ні часу, ні атмосфери, ні інших першесних умов до науки — не розвиває ще таланту тим, що актор держиться все на сцені. Одночасно з цього не слід робити висновку, що перспектива акторів-аматорів і вряда-годи гранич пс є найкращою, яка стоїть нині перед нашим театром. Нехай усі краші перспективи відкривають перед нами ті, що почувують себе на силах позмагатися з несприятливою дійсністю. Скептики, які погоджуються з висловленнями тут сумнівами радитимуть з успіху театру може більше як оптимісти, що сліпо вірять у сценічні лаври та касу.

Теоретичні сумніви не можуть кати претенсії рішати того, що є справою практичного досвіду. А проте надто часто поважні справи вирішують у нас люде неперевірені теоріями, прикритими гарними принципами доброї волі до прав, патріотизму, широго пориву, то-що. Театр є надто публічною сферою досвіду, щоби їх можлива невдача не прокинула огірчення, не змінила громадянської ворожнечі і не принесла нам сорому. Тому краще заздалегідь нагадати у громадській, які він може зустріти у своїй дійсності, ніж підбадьорувати тих, які цими труднощами гордо хвастують і вірять у свій успіх, повторюючи всі старі помилки.

Мих. Рудницький.

Польська сензація.

„Чудо“ з Україною, перехрещеною на польське.

Каліш 8. серпня.

Хто уважно слідкував за польськими газетами в останні дні, той навпевно пригадає незвичайну історію, яку вони розповідали про Польщу Люшко (Ляшко), що нібито була чудесно сімлена святым Станіславом у м. Казанічолі. Навіть ПАТ прислав з цього приводу кілька телеграм у Раву.

На дійсно цікава і разом з тим дуже сумна історія. Я можу розповісти її так як вона була в дійсності, але моє оповідання звичайно розніється з польським. Та я хочу ще раз підкреслити, що мої відомості цілком відповідають правді, бо є перевірені дуже пильно.

Після дозволу властей польської армії. Веру її в скороченому вигляді з „Курса Поранного“ ч. 211, де вона була вміщена під таким заголовком: „Повідає про чудесне видужання Польки в Казанічолі“.

Зараз ви побачите, що від тої польської „Повістки“ залишилось.

Пані Кукуня Тереза Ляшко, доктор медицини, п'ять років була зорана на цілковитий параліч ніг. Хвороба була наслідком того, як пані Люшко одержала підпис австро-боснійської війни на фронті. Лікарі викали хворобу невилічальною. Отже хворя почала ревно молитися благодатному Станіславу. Одної ночі в сні побачила постать святого, який сказав їй, що вона може встати і ходити, бо вона вже здорова. Пані Люшко встала і пішла. Великий натовп зібрався, щоби подивитися на чудесно сімлену. На чолі з Люшкою, свідками „Те Дивного“, натовп прийшов до пані Люшко внаслідок викликання і апландів святого відноситься до ласки богу. До Казанічолі — була яка бискуп і т. д.

Дані в польській газеті зазначено, що пані Люшко має біля 30 літ, залишилася вдома по смерті чоловіка, якого захопивши в полон і замордували більшовики, і що в неї є два сини.

Переходжу до моїх поправок. Перш за все тримався тенденція „помиляти“ з привітної хорой. Вона називається не Люшко, а Сушко. Подруга — вона не Полька, а з діда прадіда Українка, дочка київського священика о. Луки Скависького. Біографія її дійсно дуже цікава і про неї я можу розповісти перш ніж піти старі з тих, що були інтерв'ювані в таборі Шендрано біля Каліша.

Христіна Скависька була дуже вродливою і здатною дівчиною, але її не полюбляло закінчити освіту. Перше її заміжжя було невдалим, і від нього її залишилося дітями. Христіна стала сестрою-вчителькою при одній з частин армії УНР, виконувала обов'язки помічника лікаря, а деякий час, за відсутності кваліфікованих лікарів, сповідала, як євangelist, і австрійські обов'язки лікаря. У цей час вона вже була дружиною австрійського старшини Степана Стригуня п. Сушко. Невдовзі з польських боїв пані Сушко була покинута і до останнього часу ходила на костюмах. Як інвалід армії УНР, союзної з польською, вона мала право на безплатне лікування в польському шпиталі і кілька місяців тому перебувала у Варшаві разом з доктором від першого подружжя. Дочку від другого подружжя вона віддала до чоловіка в Прагу чеську. У м. Котівському шпиталі, де вона лікувалась, на неї звернули увагу євangelist, і в скорому часі пані Сушко прийняла римсько-католицьку віру з іменем Тереза, доміжжю своєю віддала в польську гімназію графині Платер. Перед Великднем пані Христіна Тереза Сушко одержала за кілька місяців вперед інвалідську пенсію та якусь суму пожертвувати до Італії, де нею, по просьбі Польки, мали заохочуватися італійські інваліди.

Що саме трапилось в Італії з пані Сушко — цього я, річ ясна, знати не можу: знайомих-же своїх у Польщі вона писала, що має швидко повернутися сюди.

Отже, як бачимо, пані Сушко не Полька, не генералова, не вдова і не доктор медичний, та має вона на два сини, а дві дочки. Чи відізнається, чи невідізнається була її хвороба — це мусить сказати ті лікарі, які її оглядали. А за всім тим треба зазначити, що пані Сушко людина дуже енергійна, грає видатну роль серед українських інвалідів, стоїть близько до голови українських інвалідів сотника Рогози, що в свою чергу підтримує найтісніший контакт з польськими інвалідами і переводить плян життя з ними в одну спільну організацію. Саме через це частина українського емігрантського суспільства ставилася і ставиться до пані Сушко дуже негативно.

Повіда з нею в Італії викликає в емігрантській громадині найрішорудніші жалючки...

Б. М.

Звідомлення

Краєвого Комітату Допомоги „Головному Селу“ за місяць серпня 1925 р. Збирають у Галичині допомогу для королівства.

Перемишль, зрославське і мостиське староства віднесли до начальників громад, щоби складали збіжжя як за допомогою знищення повнією селам в Королівстві!

Становище в повіті Дрогобиць.

В повіті дрогобицькому поміж іншими потерпіла громада Раделіч: загальна шкода виносить 23.000 золотих.

Повіт Нидзичів.

Поміж іншими потерпіли такі громади: Володимирів на 16.340 золотих, Балічів заріччя 150.000, Волиця гірничівська на 200 тисяч зом. Горючих 10.000 золотих.

Повіт Рогатин.

Повіт знищили в цілості такі громади: Поплавники, Галиць, Радзіван, Мішин, Журавенко, Козара, обійшли простір 515 гектарів рілі 1.488 гектарів сіножатей. Частинно знищені громади: Тенетники, Мартинів позні, Мартинів старий, Демешків, Любича, Фрага, Григорів, Підвишайлівські Жури, Посірки, Слобода бухаловська, Черпів, Бухалівці, Вишні, Підбуже в розмірі 448 гектарів поля і сіножатей.

Повіт Сноле.

В наслідок пильну Дистрі і Свїчі потерпіли поміж іншими такі громади: Журавно на золотих 13.504, Побережє 3.545. Опіч сього забрано сіна на 45.800 кілґр. Підгородів 3.170 золотих, Стиняна анжана 1.100, зол.

Повіт Стрий.

Поміж іншими потерпіли такі громади: Липович анжана на 8.900 зол. Дубів на 2.620, Татарівсько 6.000 зол. Жулин 1.140, Дідущини 17.600 зол.

ЧИ ВИ ВЖЕ ПРИСЛАЛИ МАЛИН ДАТОН НА ВІДНОВУ ДОМУ ТОВАРИСТА „ПРОСВІТА“ У ЛЬВОВІ?

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Взапальне число скопфіковано за першу новинку в справі нахилих комітетів, друкарні у Львові, яка то повинна була булавальною перекладом з комунікату Чкавровою Агенції Високої, помісного в усіх варіантських газетах!

— Захоплення валірного ниття в Польщі. Як нас інформують з Віно, столиці Шляхля, тампони польські переконні власті звелися на лозий оригінальний спосіб дозволення православних і уніятських душ. Вона просто на власну руку заводять лошу „римо-католицьку віру східного обряду“, себто вітують між тампонами православним духовенством, щоб воно прийняло звичність пави і підчинилося під юрисдикцію польського єпископа та заволо проповіди і додаткові богослуження в польській мові, а за те обіцяють їм збереження східного обряду і плано подружжя для священиків. Ці заходи викликають серед свідомішого населення велике занепокоєння.

— З документів нашої доби. Одержано такий документ для записки: Starostwo w Tarnopolu. L. 22423. Tarnopol 2.13 1925. Oszad, Do p. Jurka Fialki, Według doniesienia Posterunki P. P. w Kurczycach z dnia 25.4 1925. L. 502 dopisali się Pan w dniu 10.1 1925 przebrzeżenia uwagi o używaniu języka urzędowego popelnionego przez prowadzenie kart podmiotowych w języku ruskim zamiast polskim. Za to skazuje Pana na grzywnę w kwocie 10 zł. przysługującą na fundusz ubogich gm. Kurczyce. Zaś w razie niezdacności tejże na karę jednodniowego aresztu. I t. d. — Starosta (wielkie nieczytelne).

— Заклик. Одержуємо від Рівенської повітової „Просвіти“ такий заклик: В м. Степані, костьольського повіту на Поллі, в нолі з 30 на 31 толяні п. р. згорів будинок бібліотечний читальні Рівенської „Просвіти“ і все майно читальні, а також згоріла й селя театральна зі всіма приладами. Одночасно, тої самої ночі біля 30 господарів, члєві вишегачаной читальні, потерпіли великі втрати. Погнали їхні хати, худоба і різніча апаратура. Читальня в Степані дуже гарно розвивалася, при великій бібліотеці, мала вже значну кількість членів і читачів. Уважала часто театральні вистави, чим починалася до осадження степанської громади. Відновити будинок читальні в Степані члєви і без сторонньої допомоги не можуть, бо й самі потерпіли від пожежі, через те Рада Рівенської „Просвіти“ звертається з просьбою до всіх свідомих громадян і українських інституцій про посилену допомогу жертвам для відновлення будинку степанської читальні так і для її члєві. Жертви просимо слати на адресу т-ва „Просвіта“ в Рівному, вул. Третього мая ч. 5. Інші українські часописи просимо цей заклик передавати.

15 С. М. здернується висилку часопису тим ВП. передплатникам, що залягають з передплатою за біжучий місяць. Передплата на біжучий місяць 4*20 зол.

не в силі ніх найти собі мешкання де ніби, коли Івля Кружжа Ного за те просить, бо тобля німаєт і на бурсу і на жіночий гнізді? Коли ті люде про які тут згадується, не можуть собі цього додати, то ми будемо мусіти докласти тям записки! В останні дні першої парох Кіміських мав о. Волдимира Феде на презентації. О. Федею освятили на Покуття між іншим тим, що зана у деякій упр. богослуження і мислкомного мав хлопця з стиміаційською консториєю, яка зборювала йому відрапати богослуження в укр. мові і перенесла в Камінок нахил. Ходить іста, що на презентації були перекладачі сел, розказави повеліччю еп. Хомишина і його мислиторської доповіді. На такій випадок камінь покотиться, а де стане і що з того вилі, не знаєт.

Дня 4. п. м. поховали Покуття б. сойм. посла і дир. Покутського Союзу бл. п. Захара Сивара. Буа се громадський великий праці, сильного характеру, широго розуму. Сам для себе сузодий, намагав від других сумнівності, самодостатності, діяльного патріотизму. По бл. п. м. Демішиському, нот. Телішескому, дир. Недішескому і проф. Кузми — це останній великий громадянин Покуття і з старшої трудової генерації. Похорон, як на час ферії, був величавий. На гробі крім парох промовляли в імені Рев. Союзу п. Павликовський, в імені Мостішань анжельський спеціальний делегат, в імені куцьких кооператив дир. Сабат, і імені селянства Покуття п. Лаврук М. з Істаса. Перед Нар. Домом, де мешкав нещода, промовля в імені Надія Раді мей. Туржеский. З сучасн розходило громадство з похорону. Родітих за робітником на покусій нині паде, нових робітників мав, а вочевиджя вже розвивається і ширить зуби Хай легкого буде бл. п. дир. Скавроні покусійська земля, яка стала йому другою батьківщиною і на якій він ставляв напруження для добра населення, що на ній живе. — Як вішати тежоріа додан, що на похороні були і яні і таїні.

З судової салі.

Процес Корнганера і тов. — за обманство і пимушування. 25-й день розправ.

(Продовження.)

Черговий оборонний д-р Кібіч ставив судді Рутки питання щодо різної можливості звільнення зі складом проти оба. Дворішкого, хочаби почувти ще раз те, що вже сидок зівзав у відповіді на питання президента. Ним Дворішкі зазначив як обтяжуючий слідство суддя момент, що той сказав йому раз: „татулю, ратуйтєся“. Суддя Рутка похитався на всі свої баченні звідомих, що титутура „татулю“ є з нього правочинним способом звільнення: шом до слова „ратуйтєся“ — сидок не доторчав нікого Дворішкі був ставим звільненим судді і ясно, що суддя, мучачи його перед собою, як обвинуваченого, казав йому ратуйтєся, несесторогів висвітлення прав титутури. Д-р Кібіч хоче тепер знати, як то все так суддя розумів — от „ратуйтєся“. Президент ухилив — Отстав з черга питає суддю Рутку обор. д-р Глушкевич. Більшість його питань теж ухилив.

Попереджув розправу розпочав заява оба. Микитина, який підтвердив своє попереднє твердження щодо конфіскаційного поведіння слідчого судді Рутки з ним, Микитином. На догд Микитин подає, що одного дня суддя Рутка анжель йому тайну одного доносівки шефа австрійської дефензи Савіного з слова Штагера, в якому то доносівка була зазначено кілька українських іривків, зазначено в участі у замаху на президента там теж погано іривками замісдоріах з авторитеті австрійки.

До Ляндлау з латосом дешифрує про сню дроз на саму думку, що суддя мігби допуститися такого злочину урядової тайні і вносить на верифікацію виланних Микитином даних з австрійських текстом відносного тайного доносівки від Савіного.

Д-р Ганкевич з мією проголошє розпалити новони „сесанськи“ голови слухачів, звертаючи увагу, що „розпалити“ Микитина був в сні час публікації такої тайни. Назави Микитина особу була тоді арештована, а про таку тих арештувань з справоза Штагера голосно говорився в українських колах. Микитин — не брехун і невинний. Як доказ, що „розпалити“ Микитина не є ніяким „на-

181 1-1